

PRESEDSTVO OBČINSKE KONFERENCE SZDL

Obremenitve gospodarstva še kar rastejo

Pomebne teme: Usoda zbranega denarja v SIS za razvoj družbenega standarda, financiranje krajevnih skupnosti, srednjeročni dokumenti

Predsedstvo občinske konference socialistične zveze delovnega ljudstva Bežigrad se je na 42. seji sešlo v skorajda popolni zasedbi. Dnevni red je bil obsežen, teme zahtevne, triurna seja pa plodna. Člani so sprejeli program dela, po katerem bo letos vsaj še pet sej predsedstva in dve seji občinske konference. Dela pa je toliko, da bodo morali vse svoje sile zastaviti tudi v organih občinske konference. Skladno s pravili občinske konference so oblikovani sklepi o ustanovitvi, sestavi in delovnih področjih svetov pri predsedstvu občinske konference, koordinacijskih odborov pri občinski konferenci ter volilne komisije.

Verski objekti na Žalah

Izvršni svet bežigradske občinske skupščine je sprejel sklep o javni razgrnitvi osnutka dopolnitve zazidalnega načrta za južni del zazidalnega otoka BM-5 Žale. Osnutek je razgrnjen v prostorih občinske družbenega centra in krajevne skupnosti Savsko naselje I. O njem pa so razpravljali tudi člani predsedstva. Stanjo Štor z Ljubljanskega urbanističnega zavoda je uvodoma pojasnil, da so v Ljubljani trajali dogovori o lokacijah kulturnih objektov rimskokatoliške cerkve in islamske verske skupnosti vrsto let. Šele v zadnjih dveh letih so bile priprave na gradnjo intenzivnejše, obveljalo pa je mnenje, naj bi oba objekta postavili na območju Žal. Na osnovi izida natečaja za idejna načrta obeh kulturnih objektov so strokovnjaki izdelali dopolnitve zazidalnega načrta za južni del zazidalnega otoka BM-5. Z izgradnjo upepeljavalnice je namreč prvotni osrednji vstopni del pokopališča Žal izgubil del svoje funkcije, predvsem to velja za Plečnikove mrliške vežice, katerih usoda še ni znana. Nekateri razmišljajo o tem, da bi jih namenili arhitekturnemu muzeju za predstavitev Plečnikove dediščine. Območje, ki so ga obdelali za izbor lokacij novih kulturnih objektov, je omejeno na zahodu z novo Tomačevsko cesto, na jugozahodu z Linhartovo, ki se po zavoju desno nadaljuje v Pokopališki, na jugovzhodu z obstoječo Žalsko cesto in na severu oz. severovzhodu s pokopališkim zidom ob ulici na Žalah. Na trikotnem zemljišču, ki ga omejujejo drevored Med hmeljniki, Žalska cesta in pokopališki zid, stojijo opuščene mrliške veže z vstopnim objektom na jugozahodu in gospodarskim objektom na severovzhodu. Severni del zemljišča je sedaj zasebna vrtnarija – na tem območju je predvidena lokacija nove rimskokatoliške cerkve, za vrtnarijo pa bodo poiskali nadomestno lokacijo.

Na sosednjem trikotnem zemljišču med obstoječo Tomačevsko cesto, drevoredom Med hmeljniki in pokopališkim zidom je predvidena parkovna ureditev. Novi objekti džamije pa je predviden na območju, ki ga omejujejo obstoječa Tomačevska cesta, nova trasa Tomačevske in podaljšek Dimičeve ceste.

Člani predsedstva so informacijo sprejeli, ob tem pa so zahtevali, da se javne obravnave osnutka dopolnitve zazidalnega načrta v krajevni skupnosti Savsko naselje I. udeležijo pripravljenci oziroma načrtovalci dokumenta, ki bodo znali strokovno odgovoriti na postavljena vprašanja krajanov.

Obremenitve bežigradskega gospodarstva

Predsednik občinskega izvršnega sveta Jurij Zavec je izredno zanimivo in nazorno prikazal analizo obremenitev gospodarstva za Bežigradom v prvem polletju. Ta analiza je popolna novost, vzpodbudilo pa jo je delegatsko vprašanje predstavnikov krajevne skupnosti A.T. Linhart. Temeljna ugotovitev je povečanje deleža obremenitev gospodarstva iz bruto osebnih dohodkov, čistega dohodka in poslovnega sklada ter zmanjšanje deleža obremenitev iz dohodka v prvem polletju letos. Nominalno se je obremenitev gospodarstva povečala za 28,2 odstotka glede na enako obdobje lani, realno pa za 6,2 odstotka. Posle-

dica povečane obremenitve gospodarstva je zmanjšanje akumulacije gospodarstva, ki se kaže predvsem v realnem znižanju sredstev za poslovni sklad za 20 odstotkov. Z besedami Jurija Zavca je torej utemeljena pripomba iz združenega dela, »da ostaja kolektivom ob zaključnem računu vedno manj sredstev za razširjeno reprodukcijo na ravni temeljne organizacije. To pa je eden pomembnih razlogov za upadanje politične motiviranosti delavcev za njihova resnejša in tehtnejša razmišljanja pri razreševanju samoupravnih problemov družbenoekonomskega razvoja.«

Iz analize je razvidno, da je na povečanje obremenitev gospodarstva najbolj vplivalo povečanje obremenitev iz bruto osebnih dohodkov. Najbolj so se povečali prispevki za skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja (nominalno za 35,6, realno pa za 10,8 odstotkov), nato pa izločanje sredstev za republiške rezerve, prispevki na nafto in plin ter prispevki za železniško gospodarstvo. Največji delež v skupni obremenitvi gospodarstva so imeli v prvem polletju prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (iz bruto osebnega dohodka) – 12,8 odstotkov, za zdravstveno varstvo (iz dohodka) – 10,6 odstotkov, stanovnijski prispevek – 7,2 ter posojilo za manj razvite republike in avtonomno pokrajino Kosovo – 6 odstotkov. Med različnimi vrstami družbene porabe pa je najbolj porasel obseg sredstev za skupno porabo izven organizacij združenega dela, ki je pomenil kar 82 odstotkov celotnega povečanja obremenitev gospodarstva.

Sicer pa je v besedah Jurija Zavca na seji predsedstva občinske konference SZDL še prenekateri bridka resnica:

● S takšno strukturo delitve dohodka, ki ga je prej seveda treba ustvariti, mi na daljše obdobje ne moremo zagotavljati ekonomskih vzpodbud za večje vključevanje v mednarodno delitev dela, saj je sistem razporejanja

spevke, davke in posojila ugotavljamo, nekatere ugotavljamo sprva zgolj začasno...

Jurij Zavec je spregovoril tudi o razporeditvi sredstev iz dohodka. Analiza kaže, da delež dohodka, namenjen za delovanje delovnih skupnosti iz leta v leto narašča in je dosegel že 8,3% oziroma 775 milijonov dinarjev. Še hitreje zaradi zadolževanja narašča delež obresti, za kar porabimo 9,1% dohodka. Izredno družbeno pozornost namenjamo osebnim dohodkom, ki pa vendarle pomenijo le tretjino (33,1%) dohodka (za maso nato osebnih dohodkov porabimo 29,8%, za skupno porabo v oziroma za 3,3% dohodka). Bolj zaskrbljujoče pa je, da gre za razširjeno reprodukcijo enkrat manj kot za osebne dohodke (15,7%), oziroma za obremenitve z davki in prispevki prav toliko kot za osebne dohodke (29,7%). To pa pomeni, da strošek delovne sile za Bežigradom ni videti tako nizek, kot bi kdo sodil ob pregledu polletne analize gospodarjenja, kjer piše, da povprečni osebni dohodek v bežigradskem gospodarstvu znaša dobrih 14.000 dinarjev. Poleg tega je treba zagotoviti še enkrat toliko dohodka na delavca za prispevke.

Pa rešitev? Pot do nje ne bo lahka, kljub predlogu Jurija Zavca, naj bi se stopnja za zbiranje sredstev za interesno skupnost za razvoj in financiranje družbenega standarda znižala z 2,8 na 1 odstotek.

Denar ne sme ostati neizkoriščen

Za Bežigradom so organizacije združenega dela leta 1974 ustanovile posebno samoupravno interesno skupnost za razvoj in financiranje objektov družbenega standarda. Edinstvenost

Program rimskokatoliške cerkve je razdeljen v obstoječe župnišče, novi objekti cerkve in nove učne prostore v nadomestnem objektu ob župnišču. Višina glavnega objekta bo 12 m, zvonika pa 15 m.

Objekt džamije bo ob trgu, ki bo povezoval bodoči drevoredni peš dostop in pot ob novi Tomačevski cesti. Največja višina objekta bo 11,5 m, minareta pa 24 metrov.

Na zahtevo delegacije krajevne skupnosti A. T. Linhart sta uprava za družbene prihodke in komite za družbenoekonomske odnose pripravila podatke o skupnih stopnjah davkov in prispevkov iz osebnih dohodkov v

slovenskih občinah. V Ljubljani je stopnja enotna za vse pet občin: 26,34% (po Uradnem listu z datumom 21. 5. 1982). Po tem pregledu plačujejo najnižjo stopnjo v Kamniku – 25,13% najvišjo pa v Šentjurju – 28,80%

Z denarjem SIS za razvoj družbenega standarda smo do leta 1979 gradili športno rekreacijski center Ježica, družbeno rekreacijski center Stadion, rekreacijske centre Boris Kidrič – Savsko naselje, Črnuče in deloma v Belinki, Dol, sodelovali pri obnovi centralnega stadiona, postavili igrišča v Tomačevem, Dolu in Glavarjevi ulici ter sodelovali pri gradnji doma KS Boris Kidrič. Do leta 1982 se je nadalje-

vala gradnja centra v KS Boris Kidrič in Savsko naselje, pripravljena je tudi dokumentacija za nekatere športno-rekreacijske centre, redno pa izpolnjujejo tudi obveznosti pri odplačilu kredita za družbeni center Bežigrada.

Krajevne skupnosti potrebujejo za amortizacijo objektov in opreme, vzdrževanje objektov, ostale stroške in najemnine letno skoraj 8.856,963 dinarjev. Da bi lahko v krajevnih skupnostih društva in družbene organizacije popostrile svojo dejavnost, bi bilo potrebno združiti za njihov program, ki je širšega pomena, dodatna sredstva, po 50 dinarjev na prebivalca občine.

dohodkov zaradi številnih prispevkov, davkov in združevanja sredstev enostavno predrag. Zato bo ena pomembnejših nalog delegatske skupščine na republiški ravni, zagotoviti selektivno obravnavo izvozno usmerjenih organizacij združenega dela. Sistemsko bo treba opredeliti, v kakšni meri oproščati izvoznike nekaterih prispevkov, davkov in posojil, saj današnje reševanje problemov z dodatnimi dogovori o drugačni porabi presežkov sredstev posameznih interesnih skupnosti, kot je zapisano v njihovih srednjeročnih planskih dokumentih, dolgoročno ne pelje daleč.

● Trendi naraščanja obremenitev gospodarstva še niso zaustavljeni. Razlog je tudi v rigidnosti sistema javnih financ, predvsem davkov in prispevkov, saj davka ali prispevka, ki je enkrat uveljavljen, zlepa ne ukinemo, pa čeprav so se razmere spremenile. Lep dokaz so prerazporeditve pravic, obveznosti in dolžnosti med interesnimi skupnostmi v občinah, mestu in republiki v tem srednjeročnem obdobju. Čeprav so se delovne obveznosti na republiški ravni zmanjšale, prispevki ostajajo nespremenjeni.

● Sistem zbiranja in obračunavanja prispevkov, davkov in posojil je izredno zapleten in neposreden vzrok za sorazmerno večjo družbeno režijo našega sistema v primerjavi z drugimi bolj produktivnimi ekonomskimi sistemi – neposredna posledica je zmanjševanje konkurenčne sposobnosti našega gospodarstva.

● Enostaven dokaz: imamo 55 različnih vrst davkov, prispevkov in posojil, imamo 10 vrst osnov, od katerih jih obračunavamo, različna so časovna obdobja, ko posamezne pri-

na institucija v Ljubljani in Sloveniji je z združevanjem sredstev organizacij združenega dela omogočila bistveno hitrejši razvoj družbenega standarda za Bežigradom, zlasti na področju telesne kulture, pri dejavnosti krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, pomemben pa je tudi prispevek za izgradnjo bežigradskega družbenega centra.

Zvezni zakon o začasnih prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi za financiranje negospodarskih in neproizvodnih investicij v letu 1981 in podoben republiški predpis pa sta praktično onemogočila vsakršno gradnjo in uresničevanje zastavljenega programa interesne skupnosti do leta 1985. Do danes pa se je zbralo 45 milijonov dinarjev. Razprava na predsedstvu je nedvoumno pokazala, da so to namensko zbrana sredstva v nepovratni obliki, ki jih zaradi zakonskih omejitev trenutno ni možno nameniti za prvotno predvideni program. To torej niso presežki, kakršni nastajajo v interesnih skupnostih družbenih dejavnosti. Tega denarja združenemu delu torej ni treba vrniti, nedvomno pa ima združeno delo pravico da odloči, kako ga bomo porabili, da ne bo oblegal kot mrtev kapital. Odločitev bodo sprejeli delegati interesne skupnosti za razvoj družbenega standarda.

Izvršni svet je ob pripravili poročila o stanju na tem področju razmišljal o usodi zbranih, vendar neporabljenih sredstev: združili bi jih v prednostno gospodarsko naložbo za Bežigradom. »To so sredstva gospodarstva, torej naj gospodarstvo samo pove, kako jih bo porabilo,« je dejal član predsedstva Boris Butina. »Sem za združevanje sredstev, vendar ne za politično, ampak gospodarsko. Naša odločitev

Pri predsedstvu občinske konference delujejo naslednji sveti: za razvijanje delegatskega in skupščinskega sistema, za razvojna vprašanja in družbenoekonomske odnose, za spremljanje in razvijanje krajevnih skupnosti, za informiranje in politično propagando, za mednarodne odnose, za spremljanje družbenoekonomskega in političnega položaja žensk, za kmetijstvo in vprašanja preskrbe, za zdravstvo in socialno politiko, za vzgojo in izobraževanje, za ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij NOB, za stanovanjsko politiko, za urejanje prostora, urbanizem in varstvo okolja, za kulturo in za telesno kulturo.

Pri občinski konferenci pa deluje 11 koordinacijskih odborov: za kadrovska vprašanja, za stabilizacijo, za ljudsko obrambo in družbeno samozavest, za usmerjeno izobraževanje, za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti, za vprašanja naših delavcev na začasnem delu v tujini, za družbenopolitično izobraževanje, za družbene organizacije in društva, za uresničevanje samoupravnega sporazumevanja na področju družbenih dejavnosti, za urejanje odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi ter za prošnje in pritožbe.

za tovarno računalnikov ali tovarno knjig bi bila že politična naložba. Ta denar je treba naložiti na gospodarski osnovi, kot povratna sredstva, saj govorimo o zares perspektivnih naložbah – če so perspektivne, jim denarja z obrestmi vred ne bo težko vrniti.«

Člani predsedstva obč. konference SZDL so podprli stališča izvršnega sveta. V njih je tudi zapisano, naj bi prispevno stopnjo z novim letom znižali od 2,8 na 1% od akumulacije. Hkrati daje izvršni svet pobudo temeljnimi organizacijam, naj znižani prispevek za 1,8 odstotka temeljne organizacije združuje za prednostne gospodarske naložbe v obdobju 1983–85.

Nove naloge do leta 1985

O razlogih za spremembe in dopolnitve srednjeročnih planskih dokumentov smo že pisali, predstavili smo tudi bistvene spremembe, o katerih se bodo izrekli delegati na seji občinske skupščine. Jurij Zavec je člani predsedstva seznanil s težavami pri pripravljanju sprememb in dopolnitev ter poudaril, da so kljub času dopustov v pretežnem številu gospodarskih in negospodarskih subjektov zelo odgovorno opravili svoje naloge pri preverjanju srednjeročnih načrtov.

Kako zamenjati »glavarino«

Za Bežigradom je financiranje krajevnih skupnosti razdeljeno na tri dele. O financiranju skupščinsko delegatskega sistema je tekla obširna razprava spomladi, sprejeti način financiranja pa bo zahteval prerazporeditev proračunskih sredstev, saj bomo zaradi izenačitve položaja naših krajevnih skupnosti s tistimi v drugih občinah zanje namenili več denarja iz proračuna kot v preteklih letih. Socialne delavke sodijo v mejno področje dela interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, njihovo financiranje z denarjem SIS naj bi zaživel z novim letom.

Konec leta 1981 pa je prenehal veljati samoupravni sporazum o združevanju sredstev za izvrševanje programov krajevnih skupnosti, ki so ga sklenile temeljne organizacije združenega dela ter samoupravne in krajevne skupnosti. Ta sporazum je predvideval enotni prispevek na zaposlenega v znesku 300 dinarjev po domicilnem načelu (kljub temu, da sporazum ne velja več, nekatere tozdar denar še nakazujejo!). Namen novega sporazuma je na zakoniti, samoupravni, način nadomestiti dosedanje glavarino s svobodno menjavo dela. Zbrana sredstva (po prispevni stopnji 0,163% od bruto osebnih dohodkov na zaposlenega) bi zbirali po sedežu temeljnih organizacij (ker druge občine takega sporazuma še nimajo), točno pa je opredeljen njihov namen: za izgradnjo oziroma vzdrževanje skupnih objektov oziroma prostorov v krajevnih skupnostih, za financiranje skupnih nalog s sosednjimi krajevnimi skupnostmi, za financiranje manj razvitih krajevnih skupnosti in za delno financiranje akcij in nalog družbenopolitičnih organizacij, društev itd. v krajevnih skupnostih.

Jurij Zavec je ob predstavitvi sporazuma opozoril tudi na moralno obveznost naše občinske skupščine do nekdanjega Posavja, kjer je bil leta 1960 porušen kulturni dom in do Stožic, ki so jim ob gradnji severne obvoznice porušili prostore ter opozoril na probleme v krajevnih skupnostih 7. september in Urške Zatiar, kjer se stiskajo v premajhnih prostorih, namesto novih prostorov pa zaradi krajevnih razprtij v naselju ostaja le neuporaben skelet.

Člani predsedstva so predlagani sporazum podprli.

STANE DROLJIC